

קובץ

הערות וביאורים

בתורת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
בפש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

לייג בעומר - ש"פ אמור
גליון י"ב (תרע"ג)

יוצא לאור ע"י

תלמידי ביהמ"ד דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 סראי עוועניו

שנת תשס"ח אלפים ושבע מאות וחמשים וארבע לבריאה

צ"ב שנה לכ"ק אדמו"ר מחי"מ שליט"א

ה"י תהי' שנת נפלאות דג'לות

בי"ח

ל"ג בעומר - ש"פ אמור
הי' תהא שנת נפלאות דגולות
צדי"ק-בי"ת שנה לכ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א

תוכן הענינים

ליקוטי שיחות

- 1 בגדרי כפרה בלאו ועשה
8 תיווך בין דברי חצי"צ וחפרעי"ח בענין די כוסות

נגלה

- 9 האם יש חיוב על האב למול (לפדות) בנו כשחגדיל (גליון)
11 מצה - בערב פסח שחל בשבת - מוקצה
11 רשימות ר"פ ר' אליעזר דמילה (מסכתא שבת)

שונוות

- 15 חקביעות דשנת תקצ"ב
15 הערה בבחי"ז לחצי"צ
16 כ"ק אדמו"ר (מהורשי"ב) נייע וקבלת הרמ"ק
17 הצלת אברהם עיי גבריאלי
18 ראבי"ד - בתניא ולקו"ת
19 שערי טומאה
19 אדם - אדי
20 בכ"י בתי"ח - אין נשמתו שלמה

"יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד" !!!

מספר טלפון של משרד המערכת: 718-467-5194
מספר פאקסימיליא לשלוח הערות: 718-771-4859

ל"ג בעומר - ש"פ אמור - ה"י תחא שנת נפלאות דגולות

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

- - - - -

בגדרי כפרה בלאו ובעשה

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי
-ר"מ בישיבה-

בלקו"ש חל"ב פ' ויקרא (ב) ע' 10 מבאר כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א תחילוק בנוגע לקרבן חטאת שבא רק על לא תעשה שיש בו כרת ולא על עשה, מפני שהמרידה במ"ע היתה רק ע"י שב ואל תעשה לכן מספיקה תשובה לחוד, משא"כ בל"ת שהמרידה היתה ע"י מעשה לא מספיק ענין התשובה אלא צריך גם קרבן, ובהערה 41* מציין לתדא"ג מהרש"א יומא פו, א ד"ה עבר על עשה עי"ש, והמהרש"א שם ביאר טעמו של הברייתא שם דבחיבי עשה אמרינן דאם עבר על עשה ושב אינו זז משם עד שמוחלין לו שנאמר שובו בנים שובבים ותשובה בלבד מועלת, משא"כ בחייבי לאווין תשובה תולה ויוחכ"פ מכפר וז"ל: דמסברא מוקמינן האי קרא [דשובו בנים שובבים] אקלת ביותר דהיינו עשה, דמסברא להקל עונש בעשה בעלמא דיושב ואינו עושה, מעובר בלא תעשה שעובר במעשה כו' עכ"ל.

וברמב"ם (חל' תשובה פ"א ח"ד) הביא הברייתא דיומא (שם) דעבר אדם על מצות עשה שאין בה כרת ועשה תשובה אינו זז משם עד שמוחלין לו כו', עבר על מצות לא תעשה שאין בה כרת ולא מיתת בי"ד ועשה תשובה, תשובה תולה ויוחכ"פ מכפר כו' ודייק מזה המנחת חינוך (מצוה שס"ד) דכיון שהרמב"ם לא חילק כלל בעשה ובלא תעשה עצמם, מוכח דסב"ל דתשובה מכפרת על כל עשה אפילו אם הוא ע"י מעשה, וכן בלאו דאף שאין שם מעשה מ"מ תשובה לבד תולה ויוחכ"פ מכפר עי"ש, וכתב דמוכח מזה לשיטתו דהטעם דעשה קיל מלא תעשה אין הטעם משום דעל עשה עבר בשב ואל תעשה דהא יש עשין דעובר בקום ועשה כמו בלאו הבא מכלל עשה, וכן יש לא תעשה שעובר בשב ואל תעשה כמו לאו שאין בו מעשה, ועכצ"ל דלא תעשה בכל ענין חמור מעשה עי"ש.

וראה חגיגה ה, א, א"ר חנינא בר פפא כל העושה דבר ומתחרט בו מוחלין לו מיד שנאמר (מלאכי ג, ה) ולא יראוני, הא יראוני

מוחלין לו מיד, ובתוסי' שם ד"ה הא יראוני כתבו דפסוק זה כתיב גבי עושק שכר שכיר דחוח לא תעשה, ופליגא דרי' ישמעאל בפרק בתרא דיומא (פ,א) דאמר דבלי"ת תשובה תולה ויוחכ"פ מכפר כו', חיינו דלפי חברייטא אין תשובה בלבד מועלת בלא תעשה, משא"כ לפי ר' חנינא בר פפא, אבל בטורי אבן שם כתב דלא פליגי כי חברייטא איירי בלאו שיש בו מעשה, דשם תשובה תולה ויוחכ"פ מכפר, אבל עושק שכר שכיר דאין בו מעשה גם לפי ר' ישמעאל תשובה בלבד מועלת עיי"ש, חרי יוצא מזה דבזה גופא פליגי התוסי' וחטורי אבן אם חחומרא שבלאו הוא מצד המעשה שבו אבל כשאין שם מעשה ח"ה כמו עשה, משא"כ התוסי' סב"ל חכא דחומר שלא חלאו הוא מצד חלאו עצמה אפילו כשאין בו מעשה, ולכן כתבו דפליגי על ר' ישמעאל, דלפי זה נמצא לכאורה דחמבואר בלקו"ש הוא כשיטת חטורי אבן ולא כשיטת התוסי' בחגיגה וחרמב"ם לפי חמני"ח.

מ"ע גדולה מלא תעשה

ובפי' רמב"ן על התורה (שמות כ,ח) כתב דמ"ע גדולה מל"ת דעשה בא מצד מדת האהבה, ולא בא מצד מדת היראה, וגדול העושה מתוך אהבה מהעושה מתוך יראה ולכן עשה דוחה לא תעשה עיי"ש, ולכאורה פשטות כוונתו משמע דעשה חמור יותר מלאו ולכן עשה דוחה לא תעשה משום שהחמור דוחה הקל, אבל כבר הקשה עי"ז ביד מלאכי (אות תקט"ו) דחרי מפורש בכל מקום דלא חמור מעשה כדאיתא ביבמות ז,א, דאף דעשה דוחה לא תעשה מ"מ לאו חמור מעשה, וכן גם ביומא פ,א, בברייתא חני"ל דאם עבר על מ"ע ושב אינו זז משם עד שמוחלין לו, אבל אם עבר על לא תעשה תשובה תולה ויוחכ"פ מכפר, חרי מוכח שלא חמור יותר? וראה גם בסי' תוסי' יוחכ"פ יומא פג,ב (בד"ה טבל) שחביא ג"כ דברי הרמב"ן חני"ל דעשה חמור יותר מלאו, ובהגהות רע"א שם הקשה מהך דיבמות דמפורש שם שלא חמור יותר?

ויש לבאר דברי הרמב"ן עי"פ מ"ש רב נסים גאון (שבת קלג,א) בגדר הענין דעשה דוחה לא תעשה וז"ל: ותבוא מ"ע ותדחה חל"ת כי האזהרה של חלאו עי"ז התנאי נאמרה, ובזה הפירוש שפירשנו יסיר מלבך ספק גדול שמסתפקים בו בני אדם ושואלים עליו וחוא שאומרים מאחר שאנו יודעים שאזהרת לאו קשה מצויו עשה, והאיך יבוא עשה וידחה האזהרה של לאו שהיא חמורה ממנו כו' וחתשובה הוא מה שחקדמנו שהאזהרה של לאו כך נאמרה מיוחדת,

וכי הציווי של עשה תנאי הוא בה וכו' והבן דבר זה ושמור אותו כי הוא ספק גדול וחרי גילינו אותו כו' עכ"ל, וראה גם בסי' חליכות עולם שער ד' שכ"כ וז"ל: כי העשה תנאי הוא בלא תעשה כאילו תאמר דלא תעשה כך אלא בדבר פלוני כו' עכ"ל.

ולפי"ז יש לבאר כונת הרמב"ן שהטעם דרצה הקב"ה שעשה תדחה לא תעשה דלכן התנה תנאי בחלאו דבמקום שיש עשה כנגדו אין חלאו מתקיים, ה"ז מפני שיש רצון יותר בקיום מצות עשה מאם אינו עובר על לא תעשה כיון שקיום מ"ע הוא מצד אהבה, משא"כ קיום לא תעשה, וזהו כוונת הרמב"ן דעבודת קיום עשה גדולה מקיום לא תעשה, אבל בנוגע לאדם **העובר** על מ"ע ולא תעשה, שם ודאי ה"ז **מרידה גדולה יותר** בלא תעשה מעשה, ובזה אמרינן דלאו חמור יותר מעשה, וזהו ע"ד המבואר באגרת התשובה ריש פ"א עיי"ש.

ולפי מה שנתבאר לעיל י"ל דזה גופא דמרידה הוה גדולה יותר בלא תעשה מבעשה י"ל בבי' אופנים, או משום דבביטול עשה לא עשה שום מעשה נגד ה' ורק שב ולא עשה, משא"כ בעבירת לא תעשה עשה מעשה נגד ה', וזהו לפי שיטת החו"י, או משום דזה גופא שיש בדבר זה **לאו** מגלה שחדבר נעשה חמור יותר מאם יש שם רק עשה, ולכן אפילו לאו שאין בו מעשה חמור יותר מעשה, ולאידך גיסא בעשה אף שיש שם מעשה ה"ז קל יותר כשאר עשה, [וע"ד דמצינו באיסורי כהן גדול, שבאלמנה לכהן גדול כתבה התורה לאו דאלמנה לא יקח, משא"כ בבעולה לא כתב התורה לא יקח כי אם עשה שיקח בתולה, אף שבשניהם עובר ע"י מעשה כשנושא אותן, מ"מ זה גופא דבאלמנה הזחירתו התורה בלאו מגלה שהוא חמור יותר], ויובן ע"פ מ"ש באגה"ת פ"א דבעבירת לאו **"נדבק רע בנפשו כו"**, וזה שייך אפילו אם לא עשה מעשה כגון בביי' וביי' דמי"מ יש לו חמץ בפסח, משא"כ כשלא קיים עשה חסר כאן המשכת אור כו'.

וראה זבחים ז,ב, ואמר רבא עולה דורון היא, היכי דמי אי דליכא תשובה זבח רשעים תועבה, ואי דאיכא תשובה התניא עבר על מ"ע ושב לא זז משם עד מוחלים לו אלא ש"מ דורון הוא עיי"ש, והנה אי נימא דעשה שיש בו מעשה חמור יותר מעשה שאין בו מעשה קשה מנלי' לרבא דעולה דורון הוא דילמא מיירי בעשה תשובה, אלא דזה מועיל רק בעשה שאין בו מעשה, משא"כ כשיש שם מעשה ה"ז חמור יותר דתשובה לבד אינה מועלת וחסרת הוה

לכפרה, ומנליי לרבא דעולה הוה רק דורון, אבל אי נימא דתשובה בלבד לעולם מועלת לעשה אפילו אם עשה מעשה אייז כיון שנמחל לו עיי התשובה.

(וכיו"ב כתב במנחת חינוך בהא דאיתא ביומא פה,ב, לפרש מתניתין דתשובה מכפרת גם על לאו הניתק לעשה, וביאר המנ"ח דברייתא דר' ישמעאל חולק עייז כיון דאמר דרק בחייבי עשה תשובה לבד מכפרת, ומקשה מדברי רבא הנ"ל דעולה דורון הוא, דחרי מבואר ביומא לו,א, דעולה באה גם על לאו הניתק לעשה, וא"כ מנליי לרבא דעולה דורון היא, דחרי לפי ר' ישמעאל דתשובה בלבד אינה מועלת על לאו הניתק לעשה אי"כ י"ל דבזה באה העולה **לכפרה**? ותייך דרבא סב"ל כחך דיומא פה,ב, דתשובה לבד מועלת אפילו ללאו הניתק לעשה (ולא כר' ישמעאל) ובמילא צ"ל דעולה דורון הוא עייז, וראה גם בשו"ת אגרות משה או"ח ח"א סי' קע"ח בענין זה.

אלא דלפי דבריו אכתי יש לתמוה על שיטת הרמב"ם, דחרי הרמב"ם סתם כנ"ל דתשובה לבד מועלת רק בחייבי עשה, ומשמע דבלאו הניתק לעשה אין תשובה בלבד מועלת, ודחרי הרמב"ם פסק (חלי מעשה הקרבנות פי"ג ח"ד) דעל העולה מתודה עון עשה ועון **לא תעשה שניתק לעשה**, ולפי הנ"ל נמצא דשוב ליכא הכרח דעולה דורון הוא, דחרי י"ל שבלאו הניתק לעשה הוה עולה **כפרה** כיון דתשובה לבד אינה מועלת, אי"כ למח פסק הרמב"ם (שם פי"ח ח"ט) ד"עולה דורון היא"י? וצ"ע).

בזבז ממונו לקיום מ"ע ול"ת

ובגמ' ב"ק ט,א, אי"ר זירא אמר רב חונא במצות עד שליש מאי שליש אילימא שליש ביתו אלא מעתה אי אתרמי ליה תלתא מצותא ליתבי לכוליה ביתיה אלא אמר רב זירא בחדור מצוה עד שליש במצוה כו', ועיי בשטמ"ק שם בשם הראב"ד שכתב וז"ל: קשיא לי וכי יש דמים למצות ואיך יכול לומר שלא יקנה לולב ואתרוג אלא כדי כך וכך ומי שם לחם דמים וחלא מצוה אחת חשובה כל ממונו? וי"ל עד כדי שלא יבוא לידי עוני ויצטרך לבריות כמו שאמרו חמבזבז אל יבזבז יותר מחומש, עכ"ל. ועיי גם בחי' הרשב"א שם שהביא דבריו והוסיף דזהו ע"ד שאמרו עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות כו', ועיי גם רמב"ם בסוף חלי ערכין שכתב וז"ל: לעולם אל יקדיש אדם ולא יחרים כל נכסיו, והעושה כן

עובר על דעת הכתוב, שהרי הוא אומר מכל אשר לו ולא כל אשר לו כו' שהרי הוא מאבד כל ממונו ויצטרך לבריות ואין מרחמין עליו כו' אלא כל המפזר ממונו **במצות** אל יפזר יותר מחומש ויהי כמו שצוו חכמים מכלכל דבריו במשפט בין בדברי תורה בין בדברי עולם כו' עכ"ל, ובלקו"ש חכ"ז פ' בחוקותי (ג) בחערה 35 דייק בלשון הרמב"ם הנ"ל שכתב **"במצות"** ופ"י דבריו (בפ"י ראשון) דקאי על המצוות דערכין וחרמין כו', ואח"כ פירש באופן אחר דקאי על כל המצוות, דלפי פירוש תב"י נמצא דדברי הרמב"ם הם כדברי הראב"ד הנ"ל.

ובשו"ע או"ח ס"י תרנ"ו כתב הרמ"א וז"ל: ומי שאין לו אתרוג או שאר מצוה עוברת אי"צ לבזבז עליה הון רב, וכמו שאמרו המבזבז אל יבזבז יותר מחומש אפילו מצוה עוברת, ודוקא מצות עשה, אבל לא תעשה יתן כל ממונו קודם שיעבור, עכ"ל. ומקורו הוא מהרשב"א הנ"ל בסוגיין, וראה גם ברמ"א יו"ד ס"י קנ"ז סעי' א' וז"ל: ואם יוכל לחציל עצמו בכל אשר לו צריך ליתן הכל ולא יעבור לא תעשה, עכ"ל. ובהגהות רע"א שם כתב דמדברי תשובת חות יאיר (ס"י קל"ט) מבואר דאם הוא לאו שאין בו מעשה הוי כמו לעבור על עשה ואי"צ ליתן כל ממונו, אבל בתשובת הריב"ש (ס"י שפ"ז) מבואר דכל שהוא לעבור על לאו אף שאין בו מעשה צריך ליתן כל אשר לו ולא יעבור עיי"ש. וביאור פלוגתתם י"ל לפי הנ"ל דהחות יאיר סב"ל דכל החילוק בין עשה ללא תעשה הוא דבעשה כשאינו מבזבז אינו עושה כלום והוא בגדר שב ואל תעשה, לכן רק בזה אמרינן שלא יבזבז כל ממונו, משא"כ בלא תעשה שיש שם קום ועשה נגד ציווי התורה זהו חמור יותר ולכן שם יבזבז כל ממונו, ולכן סב"ל דלאו שאין בו מעשה, אף שהוא לאו, כיון שאינו עושה כלום [כמו חלאו דבל יראה ולא ימצא שאינו משבית חמצו וכיו"ב] ג"כ אמרינן שלא יבזבז כל ממונו, (וכן משמע מלשון הרשב"א הנ"ל שכתב שלא אמרו שלא יבזבז כל ממונו אלא במצות עשה **בשב ואל תעשה**), אבל הריב"ש נראה דסב"ל דאין החילוק בזה משום דבעשה אינו עושה כלום ובלאו עושה, אלא משום דבכלל **"לאו"** חמור יותר מ"עשה" ולכן לא שנא אם יש שם מעשה או לא, ולפ"י י"ל דפלגי גם בלאו תבא מכלל עשה דהוה עשה, ששם הרי עושה מעשה לעבור, אבל מ"מ אינו עובר אלא על עשה, דלשיטת החו"י י"ל דכיון שיש כאן קום ועשה כנגד התורה יבזבז כל ממונו, משא"כ לדעת הריב"ש דאינו תלוי אם יש מעשה או לא, י"ל דכיון דעשה בכלל קל יותר גם בזה נימא שאי"צ לבזבז כל ממונו, וי"ל דפלוגתא זו של החו"י

והריב"ש הוא אותו פלוגתא הנ"ל בנוגע לכפרה בלאו שאין בו מעשה כו', וכפי שנת'.
 ו

יש כח ביד חכמים לעקור דבר מה"ת בשב וא"ת

וביבמות צ"ב, איתא דיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה, ובשדה חמד (מערכת יי כלל י"ד) הביא שהפמ"ג כתב (בסי' שושנת העמקים כלל ז') דאין לחלק בין ביטול מ"ע לאו שהוא בלא תעשה, דאף בלאו אם הוא בשב ואל תעשה יש כח ביד חכמים לעקור, אבל בסי' מעין החכמה כתב דיש כח ביד חכמים לעקור רק בעשה ולא בלא תעשה אפילו אם הוא בשב ואל תעשה, וחביא דבריו בסי' לב שומע אות ד' וחולק עליו עיי"ש בשד"ח בארוכה, ולכאורה יש לתלות פלוגתא זו גם לפי הנ"ל מחו החומרא שבלאו והקולא שבעשה.

אלא דבזה יש לחלק, וזהו ע"פ מ"ש בסי' קובץ הערות יבמות שם שחקר בענין זה דיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה כמה חקירות: א) אם הפ"י שע"י עקירתם נעקר דין התורה לגמרי כגון כשפטרו סדין מציצית נעקרה מצות ציצית מסדין ונעשית טלית פטורה מן התורה, או דבאמת דין התורה במקומה עומד והסדין חייב בציצית מן התורה גם לאחר עקירתם, אלא שהתורה נתנה לרבנן רשות לצוות לנו שלא לקיים המצוה במקום שיש להם טעם ע"ז. ב) הא דמחלקינן בין קום ועשה לשב ואל תעשה אם הדבר תלוי במדריגת חומר האיסור, דקום ועשה הוא דבר חמור ואין כח בידם לעוקרו, ושב ואל תעשה אינו חמור כ"כ ויש כח בידם לעוקרו, או דבאמת מצ"ע אין חילוק כלל בין קום ועשה לששב ואל תעשה, והא דמחלקינן ביניינו ה"ז מטעם הנ"ל דדין התורה במקומו עומד ומה"ת חטלית חייבת בציצית גם לאחר עקירת חכמים וצריך להטיל בה ציצית, אלא דכנגד זה מצוה ג"כ מן התורה לשמוע לדברי חכמים שאסור להטיל ציצית בסדין ושתי דינים אלו סותרים זה לזה לכן אמרינן שב ואל תעשה עדיף וע"ד חמבואר בזבחים פ"א, א"ר יחושע כשנתת עברת אל כל תוסף ועשית מעשה בידך, כשלא נתת עברת על כל תגרע ולא עשית מעשה עיי"ש.

ומבאר דחקירות האלו תלויות זו בזו דאם נאמר שע"י עקירתם נעקר דין התורה לגמרי צריך לפרש טעם החילוק בין קום ועשה לשב ואל תעשה משום חומר האיסור, דקום ועשה שהוא דבר חמור

אין לחם חכח לעוקרו, ושב ואל תעשה דאינו חמור כ"כ יש כח בידם לעוקרו, אבל אי נימא שבאמת דין התורה מצי"ע אינו נעקר כלל ממקומו אלא דנגד דין התורה יש לנו ג"כ דין תורה שאסור לעבור על דברי חכמים, וכיון שסותרים זה את זה אמרינן שב ואל תעשה עדיף, נמצא דאין זה תלוי בחומרא וקולא אלא שכך הוא חדין בכל מקום דכשני דברים סותרים זה את זה אמרינן שב ואל תעשה עדיף [דזהו חטעם דאין עשה דוחה עשה דשב ואל תעשה עדיף] עיי"ש בארוכה.

דלפי דבריו י"ל דאפילו אי נימא בשאר המקומות דלאו לעולם חמור יותר ואפילו אם אין בו מעשה, (כשיטת חריב"ש כו') מ"מ יש לומר דכאן שאני שיש כח ביד חכמים לעקור לאו בשב ואל תעשה אי נימא שחחילוק הוא דכיון שסותרים זה את זה במילא שב ואל תעשה עדיף כנ"ל, וכן אי נימא בכל מקום דאף לאו הבא מכלל עשה שעובר ע"י קום ועשה קל כמו שאר עשה (וכפי שנת' לשיטת חריב"ש) מ"מ אין כח ביד חכמים לעוקרו כיון דסו"ס יש כאן קום ועשה ולא שייך לומר שב ואל תעשה עדיף כשסותרים זה את זה, וכדעת הפמ"ג הנ"ל.

(משא"כ לפי ביאורו ה"א שתלוי בחומרא וקולא שפיר יש מקום לומר הן כהפמ"ג והן כדעת המעין החכמה, דזה תלוי אם החומרא דלאו וחקולה דעשה הוא מצד דבלאו עובר במעשה משא"כ בעשה, או דלאו מצי"ע חמור לעולם ואין כח ביד חכמים לעקור אפילו לאו שאין בו מעשה).

וראה שו"ע אדה"ז סי' תמ"ח סעי' ה' במוצא חמץ בפסח בביתו ביו"ט ד"א דאפילו אם לא ביטלו ועובר עליו בל יראה ובל ימצא מה"ת לא יבערנה ביו"ט משום איסור מוקצה, ואף שאיסור מוקצה הוא מדרבנן י"מ"מ חכמים העמידו דבריהם במקום עשה ולית שיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה כלומר שאינו עובר מצות התורה בידים אלא הוא יושב בטל וח"א מתבטלת מאליה, הרי מפרש דסב"ל לאדה"ז דזהו אפילו בלא תעשה, כיון דח"ה בשב ואל תעשה (וראה גם בשושנת העמקים שם), אבל דעה הראשונה שם חולק דאם לא ביטלו צריך לבערה אפילו ביו"ט עיי"ש. וראה גם בתוס' יבמות שם בד"ה כולחו שחקשו דאין ביטלו חכמים סדין מציצת הרי זהו בקום ועשה דכי מכסה בטלית דבת חיובא היא ואין בו ציצית הרי עובר בידים! (ותירצו דליכא איסור לחתעטף בטלית שאין בהו ציצית, אלא דאחר שנתעטף

חל עליו חיוב ציצית עיי"ש, וראה גם בשו"ע אדה"ז סי' י"ג
סעי' ו' שכתב לגבי ציצית בשבת, ומוכח מקושיית התוס' דבדין
זה דיש כח ביד חכמים לעקור כו' החילוק הוא רק אם הוא בשב
ואל תעשה או בקום ועשה, ואין נפק"מ אם הוא לאו או עשה,
כיון שהקשו מציצית שאינו אלא עשה.

תיווך בין דברי הצ"צ והפרע"ח בענין ד' כוסות

הרב ברוך טראפלער
-תושב השכונה-

בלקו"ש חיי"א ע' 21, מביא כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א מה
שמבואר באור התורה (להצ"צ) שהדי' כוסות הם כנגד ד' בחינות
התשובה המרומזות בהפסוק "סור מרע, ועשה טוב, בקש שלום
וגו'" כמבואר בלקו"ת ומציין שם בהערה 44 לביאוריו על אגה"ת
פ"א, שמבאר באריכות את פרטי חדי' דרגות דתשובה איך הם
מרומזות בחדי' אותיות דשם הוי"ו.

וממשיך לבאר ולתווך את דברי הצ"צ עם דברי הירושלמי,
ועוד, שהדי' כוסות הם כנגד ד' לשונות של גאולה, ש"והוצאתי
אתכם" מטומאת מצרים הוא הענין דסור מרע, והצלתו שהוא מלי
צל בחי' המקיף חיינו סוכ"ע הוא הענין דועשה טוב שהרי עיי
עשיית המצוות נמשך הענין הצל והמקיף וכו' וכו' עיי"ש
בהשיחה.

אחי"כ מביא מ"ש בפע"ח שהדי' כוסות הם כנגד חדי' בנים
שסידורם הוא חכם רשע תם ושאינו יודע לשאול שהם כנגד חדי'
עולמות אבל בסדר זה: אצי' עשי' בריאה יצירה, "ולמה אצי'
סמוך לעשי'! לפי כמו שהחכם צריך לפעול על הרשע.. עיי"ש
בהשיחה.

אמנם לכאורה צ"ע טובא איך אפשר לתווך דברי הצ"צ
והפרע"ח? דמה השייכות בין אצילות לסור מרע?! ובהשיחה אינו
מעיר על נקודה זו.

וי"ל ובקיצור, ע"ד מה שמבואר בפ"ק דקידושין, "ע"מ שאני
צדיק גמור ונמצא רשע גמור ח"ו מקודשת מספק שמא הרהר תשובה

ל"ג בעומר - ש"פ אמור - ה"י תחא שנת נפלאות דגולות 9

בלבו, דמצות התשובה חרי היא עזיבת החטא בלבד, כמבואר בריש אגחי"ת ועיין בזה בביאור כ"ק אדמו"ר מח"מ שליט"א, על אגחי"ת: "היינו בכוח התשובה הוא יכול לעלות ע"י בחי' חסור מרע לבחי' האצילות ע"י עזיבת החטא ממעמקים, ואח"כ ממשיך מן האצ"י לעולם העשי' ע"י העבודה דועשה טוב והוא והוא הביאור חמבואר בחשיחה, ויש לתאריך בזה.

ויש לקשר זה עם חקאפיטל צ"ג שבתהילים שהתחלנו לאמרו ביום הבהיר י"א ניסן דחאי שתא "אף תיכון תבל בל תמוט"י שחתכלית היא לחמשיך מן האצ"י לעשי' מן החכם לרשע, להעלהו ולהפכו אליו, ועי"ז זוכים שמתבטלים מיד ממש ממש כל חדינין שבאים משם אלקים שחוא עם הכולל בגי' צ"א ומתחיל משנת הצ"ב דכ"ק אדמו"ר מח"מ שליט"א נראה בגלוי אך טוב וחסד ורחמים שחוא חענין דשם הוי' וזהו שבשנה זו חנה "הוי' מלך גאות לבש"י בהתגלות כ"ק אדמו"ר מח"מ שליט"א לעין כל תיכף ומיד ממש, "יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד".

נ ג ל ה

- - - -

האם יש חיוב על האב למול (לפדות) את בנו כשהגדיל (גיליון)

הרב גדלי' אבערלאנדער

-מח"ס פדיון הבן כהלכתו-

בגיליון יא העיר הרב בן ציון רבקין שי' על המנחת חינוך (מצוה ב' אות ב') שדן בענין מצות האב למול את הבן וז"ל "ואני מסופק אם הגדיל הבן שמצוה ג"כ עלי' רמי' ומחוייב למול עצמו או ג"כ מצווה על האב ולא נפק המצווה מאתו או דלמא דמצווה על האב רק בקטנותו אבל כשהגדיל אין חיוב מצוה על האב רק עליו" עכ"ל.

והעיר הרב חני"ל מלשון הרמב"ם בפיהמ"ש שמפרש בדבריו שאחר שהגדיל הבן האב נפטר מכל חיוב ע"ש.

והנה שאלה זו של המניח אפשר להסתפק גם במצוות פדיון הבן אם האב נפטר מחיובו כשהגדיל הבן או לא. והיינו דאפשר

לפרש שהחיוב דלפדות את בנו הוא בעצם על הבכור אלא שמאחר שאינו יכול לפדות את עצמו בקטנותו, חטלה התורה על האב לקיים את מצוות בנו ולפדותו. או יש לומר גם דבעצם החיוב הוא על האב מחמת עצמו ולא מחמת בנו, כלומר שעיקר גדר המצוה הוא שהאב יפדה את בנו הבכור ומה שמצינו שבמקום שלא פדה האב חייב הבן לפדות את עצמו כשיגדיל זהו חיוב אחר שנלמד מפסוק אחר ולא משם אחד.

וחנה בספרי "פדיון הבן כהלכתו" (פרק א' הערה 16) הארכתי בזה, דשאלה זו היא בעצם מחלוקת הראשונים הרשב"א החינוך והרמב"ם, דהחינוך (מצוה שצב) וחרשב"א בתשובותיו (ח"ב סי' שכא) סוברים דחיוב האב אינו בא מחיוב הבן אלא חיוב מצד עצמו, ומש"ה גם אחר שהגדיל הבן נשאר חיוב על האב וכל הקודם בפדיונו זכה. משא"כ הרמב"ם סובר (כפי שביאר שיטתו בשו"ת הריב"ש סי' קלא) דעיקר מצוות פד"י הוא על הבן כשיגדיל ומה שהטילה תורה חיוב על האב היינו מצד שבקטנותו בזמן חלות החיוב אין הבן יכול לפדות את עצמו. לכך חייבה תורה את האב לפדותו ונכנס במקומו בחיוב זה (וראה בספרי חני"ל מלואים סי' א מה שביארנו בזה שיחת כ"ק אדמו"ר מח"מ שליט"א בלקו"ש חיי"א פי בא-ב).

ולפי כל חני"ל אי"ל דהרמב"ם בפיח"מ (לגבי מצות מילה) הוא לשיטתו בחיוב מצות האב על הבן לגבי פד"י דהרמב"ם סובר דכל מצות האב על הבן הוא בעצם חיוב הבן ורק משום דבקטנותו אין הבן בר חיוב חטילה התורה החיוב על האב, וא"כ כשהגדיל הבן והוא שפיר בר חיובו נפטר האב מחמצוה והוא רק מצות הבן.

ולפי"ז לשי' החינוך וחרשב"א לגבי פד"י אפשר דחס סוברים כחני"ל גם במצוות מילה, דאפי' כשהגדיל הבן נשאר החיוב על האב ולא נפקע מעולם.

חיצא לנו מכל חני"ל, דבספיקות חמנ"ח יש לנו מחלוקת ראשונים, לשי' הרמב"ם כשהגדיל הבן נפקע חיוב האב ונשאר רק על הבן.

ולשי' החינוך וחרשב"א נשאר חיוב האב, דחיוב האב וחיוב הבן הם ב' חיובים נפרדים.

ל"ג בעומר - ש"פ אמור - ה"י תחא שנת נפלאות דגולות 11

(וראה עוד בזה לגבי מילה בשו"ת חת"ס (יו"ד סי' רצו),
ובחי' עמ"ס חולין (פז, א). שו"ת אבני נזר (יו"ד סי' שלט).
צפעינן (חלי ברכות פ"א ח"ח). כלי חמדה על התורה (לך לך).

מצה - בער"פ שחל בשבת - מוקצה

שלום דובער זלמנו
-תלמיד בישיבה-

לפום ריחטא יש לעיין אם לדעת אדה"ז בשנה זו (שערב פסח
חל בשבת) אם יש על המצה דין מוקצה כי לכאורה

(א) במצה זו עושין עירובי חצרות על כל השנה,

(ב) אינה אסורה לאכול בער"פ אלא מעמוד השחר (שו"ע אדה"ז
חלי פסח סתע"א, ס"ד). ולפי זה מותרת מצד הדין באכילה בליל
שבת (אלא שמנחנו שאין אוכלין),

(ג) יכולים ליתנה לקטן ולקטנה שאינם מבינים מספור יציאת
מצרים (שו"ע אדה"ז שם ס"ט),

(ד) לכאורה יכולים לצרפה ללחם משנה ביום השבת.

רשימות ריש פ' ר' אליעזר דמילה (מסכתא שבת)

חרב בנציון ריבקיין
-סט. לואיס מיזורי-

(קל.) מתני' כלל אמר ר"ע כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש
אינה דוחה את השבת ושאי אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת -
ופרש"י בד"ה כלל אמר ר"ע "נחלק על ר' אליעזר במכשירי מצוה
שאין דוחין הואיל ואפשר לעשותן מע"ש" - וכוונת רש"י דר"א
במתני' ס"ל דאם לא חביא כלי מע"ש מביאו בשבת מגולה, וע"ז
פליג ר' עקיבא וס"ל דכל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אינה דוחה
את השבת. אך, מלשון רש"י שכתב "הואיל" מבי' דס"ל דחא דקא'
ר' עקיבא ד"כל מלאכה שאפשר לעשותן מע"ש אינו דוחה את השבת

וכו"י אינו רק סימן אלא סיבה דכיון שאפשר לעשותו מערב שבת לכך אינו דוחה את השבת. והנה בגמ' לקמן (קלב:) מבוי דכו"י לפני מקראי. אך, מ"מ יל"פ דהפסוק מגלה לנו סברא זו וק"ל.

גמ' מאי עדים שראויים להעיד במקום אחר - עיין רש"י שכתב
 "ני"ל דר"ל לאפוקי אם הם קרובים זל"ז דפסילי לעדות ביחד בכל מקום. וכעין זה בהגחות מחר"א הורו"ץ "נראה דאתי לאפוקי פסול וקרוב", ע"כ. ובעיקר ענין זה דעדות מהני להוריד מראית עין אף דלא אשכחן חכי בכל מקום, ביאר לי אבי מורי שליט"א חטעם לזה שחרי יש כאן עצה זו של עדים משא"כ בשאר מקומות, חרי בדרך כלל אין עצה כזה.

ועי' בחידושי אדמו"ר הצ"צ נ"ע שכתב דאולי יש מכאן רא"י לדין הנזכר בשו"ע אבה"ע סי' קמ"א ס"ט ששלח לקבלה אינו מצטרף להיות עד במסירת הגט, ע"ש במחבר ב' שיטות. אך, מחלק אדמו"ר הצ"צ נ"ע דכאן בנדו"ד חרי נוגע בעדות שאם לא יאמינו לו נראה כמחלל שבתות וכו', דלפנינו מוציא מרה"י לרה"ר אלא שאומר שזה לצורך המילה משי"ה חשוב נוגע כיון שהמלאכה האסורה גלוי' והחיתר אין ידוע לנו אמיתתו כי"א על פיו חשבי' לי שמא מוציא לצרכו וכו', משא"כ התם אם לא יהי' נאמן עדיין לא עבר עבירה.

ובעיקר המחלוקת שם במחבר, הערתי לאבי מורי שליט"א דלכאוי כ"ז תלוי בחקירה חידועה בגדר שליחות אשר כידוע נחלקו בזה האחרונים אם נאמר ששלוחו של אדם כמותו ממש אז לכאוי פשוט שאין השליח נאמן משא"כ אם לא הוי כגופו ממש יש לדון ולומר דנאמן.

גמ' אמאי לא תשמתינהו - ע' רמב"ם בפ"ו מח' תלמוד תורה
 ח"י"ד שכתב "על עשרים וארבעה דברים מודין את האדם בין איש בין אשה וכו"י ובאות ה' "המזלזל בדבר אחד מדברי סופרים ואין צריך לומר בדברי תורה" והיא כוונת הגמ' כאן שאחרי שראתו אוכל בשר עוף בחלב שהוא אסור מד"ס אמאי לא תשמתינהו ועי' עונה הגמ' דס"ל כריה"ג, ועי' כסף משנה שציין לכמה מקורות לדין זה והי' יכול ג"כ לציין גמ' דידן.

גמ' א"ר יצחק עיר אחת היתה בא"י שהיו עושין כר"א והיו מתים בזמן - ע' חד"א מהרש"א שפי' הכוונה דכיון שחיו

ל"ג בעומר - ש"פ אמור - ה"י תחא שנת נפלאות דגולות 13

מדקדקין לעשות מילה בזמנה כר"א לכך מתו בזמנו ואח"כ הביא סימן שיצחק שנימול בזמנו מת בזמנו, ואברהם שנימול שלא בזמנו מת שלא בזמנו.

גמ' ולא עוד אלא שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה על ישראל על המילה ועל אותה העיר לא גזרה - ע' עיון יעקב שפירש דבר מעניין וז"ל: "לאו שנעשה להם נס זה כיון שעשו כן דהא עשו שלא כהלכתא אלא ע"פ טבע נעשה להם כיון שהעכו"ם ראו שהם מחללי שבת ע"י המילה יותר משאר עיירות ה"י ניחא להם לחלל השבת ברצון מלבטל אותם ממילה באונס" ע"כ.

תד"ה שש אנכי - ע' מהר"ם, ועפ"ד תוס' וביאור מהר"ם מבוארים היטב גמ' זו דחא דאמרי "כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה וכו'" ילפי מאברהם אבינו, ותא דקא' הגמ' "עדיין עושין אותה בשמחה" ולפי מדוד המלך שאמר "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב" דקאי על מילה, ומנין אנו יודעים שדוד שש על מצות המילה - מהמדרש שוחר טוב שדורש "למנצח על השמינית" על מצות מילה.

רש"י ד"ה בשמחה - פירש רש"י שעושין משתה - וע' חידושי אדמו"ר הצ"צ נ"ע שביאר "וקשה הא גם בכתובה עושין משתה יותר סעודת נישואין וצ"ל דחא איכא תרתי שמחה וליכא קטטה כ"א חדוה וגיל" ע"כ.

גמ' דא"ר ינאי תפילין שצריכין גוף נקי כאלישע בעל כנפים - ע' פרש"י שכי "אלמא לא זחירא בהו ושמעי מיני דלא מסרו עלי אלא אלישע לבדו" וכוונתו דאנו למדים ב' חלקים של המאמר הקודם מכאן שהרי אמר "וכל מצוה שלא מסרו ישראל עצמן עליהם בשעת גזירת המלכות כגון תפילין עדיין היא מרופה מידם" דהחלק הראשון דכל מצוה שלא מסרו ישראל עצמן למיתה זה אנו למדים מזה שדוקא אלישע בעל כנפים מסר נפשו עלי, וזה שאנו אומרים ש"עדיין היא מרופה בידם" למדים מזה אנו אומרים "שצריכים גוף נקי כאלישע בעל כנפים" משמע דדוקא אלישע ה"י זחיר בזה וק"ל. אך, עדיין צלח"ב מנלן שאלישע ה"י לו גוף נקי. וע' חד"א בשם תוס' בפי' במה טומנין שכתב "להכי נקט אלישע דמסתמא כיון שנעשה לו נס בתפילין ה"י זחיר בהן וחי' לו גוף נקי" ע"ש.

והנה ידועים דברי הר"ן בפי' במה טומנין שהוכיח מזה שלא מסר אלישע נפשו דח"ט משום שהוא מ"ע שאי"צ למסור נפשו עלי' דדוקא מל"ת חייב למסור נפשו עלי', אך, עיין כ"מ בפ"ה מהל' יסודי חתורה שכתב דאין חכרע דשאני חכא שכבר קיים מצות תפילין באותו יום, ועי"ע תד"ה נטלים (שבת מט.) ואכמ"ל בזה.

(לפני זה) תד"ה ר' אליעזר - ע"י מהרש"א שביאר דכוונת תוסי' לחקשות למה נתנה המשנה עצה זו לחביא סכין ולא להביא חתינוק ולא חק' צצד מימרא דר"ל דכל מקום שאתה מוצא עשה ול"ת וכו' אלא סתם חקשו דלמה הציע המשנה לנו עצה זו דוקא וק"ל, ועי"ז תירצו תוסי' ב' תירוצים, תירוץ א' - דבדרך לשם יחי' איסור דרבנן עכ"פ משום טלטול (דסברת "חחי נושא את עצמו" מהני רק לפוטרו מדאו') ובחזרה כיון דחוא כפות יחי' איסור מדאו', אי"כ לא ירויח יותר, תירוץ ב' - יותר קל לחביא האיזמל מלהביא חתינוק.

(עמוד ב') תד"ה שלא ברצון כ"א - ע"י תוסי' שהק' ממימרא דר"ל דכל מקום שאתה מוצא עשה ול"ת אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב וח"י אמאי לכ"א יחי' מותר אפי' ברה"ר דהוי איסור דאו' אם יכול לטלטלו דרך גגות חצירות וקרקיפות, דתוסי' נקטו כדבר פשוט שאם יש רק איסור מרבנן ג"כ שייך חך כללא דריש לקיש דסו"ס לא יעבור איסור דאו', וע"י מהר"ם שהעיר דלכאו' תוסי' היו יכולים לתרץ דאי"ז מצב ש"אתה יכול לקיים את שניהם" דכיון שעי"ז שיתלטל ברה"ר יחי' יותר מחר מלטלטל דרך גגות חצירות וקרפיפות כבר זה מצב ש"אי אתה יכול לקיים את שניהם", ומזה הוכיח המהר"ם "ונראה דס"ל להרשב"א (של תוסי') דע"כ הא דקאי ריש לקיש כל מקום שאתה מוצא וכו' אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב וכו', איירי אפי' היכי דממחר המצוה כשמקיים העשה ודוחה חל"ת אפי"ה הואיל ויכול לקיים את שניהם אסור לדחות חלאו דאלי"כ מאי קמ"ל פשיטא כיון דיכול לקיים את שניהם ואין נפקותא במה שדוחה חלאו מהיכי תיתי לן למימר לדחות חלאו", ע"כ.

אולם, עיין חידושי הרשב"א שתירץ כן בתירוצו חב' וז"ל: "ויש מי שאומר שלא הי' יכול לחביאו דרך גגות במהרה כ"כ כדרך שהוא מביאו ברה"ר אפי' ר' אליעזר מודה דמביאו דרך גגות אבל כשדרך חרבים קצרה ובלא טורח ובלא עכוב ודרך גגות בערוב קצת לא משני כלל" ועי"ש שתירץ בתירוץ הראשון באופן

ל"ג בעומר - שי"פ אמור - ת"י תהא שנת נפלאות דגולות 15

אחר וז"ל: "י"ל דשאני הכא דאי אפשר שלא לדחות מיהא לגבי מילת עצמה וחלכך אף היא ומכשירי כמילה אריכתא דמא"י, ע"כ. ועי' חידושי מצפה איתן שחביא ד' הרשב"א בזה.

ש ו נ ו ת

- - - - -

הקביעות דשנת תקצ"ב

הרב יוסף יצחק קעלער
-תושב השכונה-

חנה בענין קביעת הלוחות ידוע שישנו חילוק בין החשבון שנדפס בטור או"ח ס"י תכח המיוסד על יג מחזורים שקביעותם חוזרים חלילה, לחשבון שחישב מחבר ספר פרי חדש ונדפס בפר"ח על או"ח ס"י תכח.

ולחלכה נקטינן כפי החשבון של פרי חדש כידוע.

ולכן מן הראוי להעיר על שגיאה שנפל בפר"ח או"ח ס"י תכח (בפר"ח שנדפס בסוף שו"ע דפוס ווילנא) על הקביעות דשנת תקצב שהיא שנה מעוברת. נרשם: השא. כלומר שר"ה חל ביום חמישי והוא שלם שגם חדש מרחשון וגם חדש כסלו מלאים ור"ה ניסן חל ביום א'. ודבר זה אי אפשר להיות שהרי שנה מעוברת כשיחול ר"ה ביום חמישי וחדש חשון וכסלו שניהם מלאים לא יחול ר"ה ניסן ביום ראשון אלא ביום ג'. והרי ר"ה ניסן דשנת תקצ"ב חל ביום א' שהרי ר"ה דשנת תקצ"ג חל ביום ג' כמבואר בלוח. אלא יש כאן ט"ס וצ"ל: התא. שה"י חדשי חשון וכסלו שניהם חסרים בשנת תקצ"ב.

הערה בבח"ז להצ"צ

-חנ"ל-

בבח"ז להצ"צ עי' תתקפט נדפס ד"ה זח"ג ר"פ חוקת דף עט עב. ושם עי' תתקצא בשוה"ג נסמן: ו) ... ז): כ"ה בגוכתי"ק.

ולכאורה חכונה בזה דשם עי' תתקצ נדפסו אותיות ו-ח, וא"כ צ"ע בזה שכאן בעי' תתקצא נסמן עוח"פ אותיות ו-ז.

ולחעיר דלכאורה מאמצע אות חי' (בעי' תתקפט שו"ה שני - וכתוב עורה למה תישן חי') עד סיום אות חי' אינו שייך לד"ה זח"ג ר"פ חוקת. רק מבאר ענין השליך משמים ארץ תפארת ישראל. וכנ' דשייך לד"ה איכה יעיד שנדפס באוח"ת נ"ך עי' א"ע.

ולפי"ז יובן מה שבעי' תתקצא נסמן אותיות ו-ז כי זה המשך לאותיות א-ה שבעי' תתקפט. יעו"ש.

כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע וקבלת הרמ"ק

הרב שלום יעקב חזן
-תושב השכונה-

בתקופת חייו האחרונה של כ"ק אדמו"ר נ"ע בעלמא דין ברוסטוב, רשם הגהות על כמה ספרי קבלה (אודות תקופה זו ראה משי"כ בכפר חב"ד גיליון 519):

א] בספר הפרדס לחרמ"ק רשם ריבוי מראי מקומות וציונים על סדר הדפים, אלא בגלל החסתלקות לא הספיק לסיים את ההגהות על כל הספר, וכפי שרשם כ"ק אדמו"ר מהור"י נ"ע על אחד הדפים: "כפי חסימן שנמצא חנה בכאן הניח והפסיק כ"ק אדמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ ז"ל קודם החסתלקות בערך עשרה ימים ראיתי כי כתב בגליון ספר זה" (צילום מגוכ"ק ב"ספריית ליובאוויטש" עי' סה).

ב] בספרי הזוהר "עשה ציונים בכ"ק מהמאמרים המתבארים בפרדס" (מרשימות כ"ק אדמו"ר מהור"י נ"ע על ספרי הזוהר).

ג] בסי' שיעור קומה בדף כ"ה ע"א מונח נייר-סמני, ועליו רשום בגוכ"ק אדמו"ר מהור"י נ"ע: "חסימן שהניח הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ ז"ל קודם חסתלקותו", וכן רשם על הדף: "בזה סימן שהניח... חסתלקותו", ואולי למד אז את חספר על חסדר.

ל"ג בעומר - שי"פ אמור - ה"י תחא שנת נפלאות דגולות 17

מהנ"ל נראה לכאורה שבתקופת חייו האחרונה בעלמא דין עסק
במיוחד בלימוד קבלת הרמ"ק.

אודות החילוק בין קבלת הרמ"ק וקבלת הארז"ל, ראה הגהות
אדמו"ר נ"ע על הסידור (שיט, ד) שיחת שי"פ שמיני ה'תשמ"א.

הצלת אברהם ע"י גבריאל

ישראל שניאורסאהן
-תלמיד בישיבה-

בס' מאמרי אדח"ז על עניינים אומר "הנה אנו מוצאים בדברי
רז"ל שכל הצלות של חסד נעשה ע"י גבריאל כמו בהצלת אברהם
בכבשן האש".

ולפום ריחטא יש לעיין מפסחים קיח, א בשעה שהפיל נמרוד..
אמר גבריאל.. ארד ואצנן ואציל.. אמר לו הקב"ה אני יחיד
בעולמי והוא יחיד בעולמו נאה ליחיד להציל את היחיד.

ואולי אפ"ל שלולי מענת הקב"ה "נאה ליחיד להציל את
היחיד" חיתה ראוי להיות הצלת א"א ע"י גבריאל.

ולחעיר מספר "נר מצוה ותו"א" בחלק שני "שער היחוד" יח,
ב "וכמו גבריאל שהציל לאברהם".

אבל שם (ולא מאמר הנ"ל) אפ"ל שהכוונה לחמבואר במעשה
דא"א (אוצר חמדרשים לאיזענשטיין ס"ע ד' ואילך) "שצוה המלך
(נמרוד) לכל השרים ולכל אנשי המלחמה.. להביא לאברהם.
וכראות אברהם.. אחזו רעד ופחד גדול.. וישמע אלקים.. וישלח
לו מלאך גבריאל להציל אותו מידם".

ראב"ד - בתניא ולקו"ת

מאיר ווייסבערג
-תלמיד בישיבה-

בתניא ספמ"ג (עי' 124) חובא כמעשה דר"א בן דורדיא ובמפתח ענינים לשם מכ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א, נכנס זה בערך אלעזר [בלא יו"ד - היינו שפינוח הרי"ת הוא אלעזר].

בלקו"ת פ' אחרי כו, ג (ס"ד) כענין ר' אליעזר בן דורדיא [ביו"ד]. ובמפתח ענינים מכ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א שם נכנס זה בערך אליעזר.

כמובן שאין לתביא רא"י איך הוא דעת כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א מכיון שהמפתח ענינים הוא מפתח **להספר** שבו מופיע הענין (ובעינינו השם). אמנם להעיר שמפתח ענינים שבלקו"ת שם נסמן עוד מקום מבו מופיע השם והוא דנדב= והוא שם בדרושים לר"ה ושם "וכמעשה דר"א בן דורדיא" וכאן כתוב ברי"ת ואעפ"כ נכנס בערך אליעזר.

אבל כמובן שאין לתביא רא"י מזה כיון שכבר מופיע פעם אחד הערך (השם) אליעזר נכנס גם זה שם (כדי לחקל על המחפשו). ולהעיר שבלקו"ש חובא כו"ו פעמים בשם אלעזר (כבגמרא ע"ז).

במ"מ שבסוף לקו"ת שנדפסו ע"ש הר"א שי' חטריק (לאחרי שם) מעתיק מבפנים הלקו"ת ר"א (ברי"ת) בן דורדיא (ואולי כוונתו היתה לחתחמק מכל הנ"ל).

ולכללות הענין יש להעיר גם מ"מ מאמרי אדה"ז אדה"ז על פרשיות התורה ח"ב ע' תתקב ושם "כמו רב אליעזר בן דורדי" כבלקו"ת אחרי הנ"ל.

ל"ג בעומר - שי"פ אמור - ה"י תחא שנת נפלאות דגולות 19

שערי טומאה

נח בראנשטיין
-תלמיד בישיבה-

בסי' שע"ת בתחלתו ד, ב אומר "דבחי" עומק הרע הנ"ל הוא חנק' כתר דקלפיה ובלי הזוהר כתרין דמסאבותא ובלי הגמרא שערי טומאה כמו נ' שערי טומאה דמצרים וכמו פותחין לו שערי טומאה".

ויש לעיין מה מביא מהגמרא (וכלשונו חק': ובלי הגמרא).

ואיפה מובאים הלשונות הנ"ל, (1) שערי טומאה, (2) נ' שערי טומאה דמצרים, (3) פותחין לו שערי טומאה.

אדם - אד'

הירשל בלומינפעלד
-תלמיד בישיבה-

בסי' שער היחוד לאדהאמ"צ בפ"ג מביא "חתחוות יש מאין חנק' כח הפועל האלקי בנפעל כו' והוא בחי' שם אדם או שם אלקים לשון כח כידוע".

ולפום ריהטא יש לעיין מה פ"י שם "אדם".

וראיתי ברשימה קצרה בסי' תו"ח בראשית (מהדורת תשנ"ג) שמז, ד שכותב תמו"ל כל התיבות שכתב רבינו בקיצור עם סימן של קיצור.. הרי המעתיקים מעצמם הדפיסו התיבה בשלימותה ופיענחוה כתבתם.. ולא דייקו בזה עכ"ל.

ולפי"ז אולי אפשר לומר שגם כאן ח"י כתוב התיבה עם סימן של קיצור "אד'" והכוונה לשם "אדני" אלא שהמעתיקים (המדפיסים) לא דייקו בזה וכתבו שם אדם. ואם שגתי אתי תלין.

20 ל"ג בעומר - ש"פ אמור - ה"י תהא שנת נפלאות דגולות

בכ"י בת"ח - אין נשמתו שלימה

שמעון חיימסון
-תלמיד בישיבה-

בס' דרך חיים בפ"י (יג, ד): כותב "וכל שאינו מיצר ודואג
בבכ"י בדמעות על גלות השכינה בזמן חצות לילה ודאי אין
נשמתו שלימה" (ובפירוש אין נשמתו שלימה נכתב בסמיכות שם
לפנ"ז).

ויש לעיין אם נמצא עד"ז בעוד ספרים.

ולחעיר משו"ע אדה"ז בתחילתו (מחדו"ת) ס"א, ס"ב "ראוי
לכל ירא שמים וכל החיל אשר נגע ה' בלבו לקום בחצות לילה
ולקונן מעט.. על חורבן ביהמ"ק וגלות השכינה. וראה גם
בסידור אדה"ז (חערה לתיקון חצות) קנב, ב.

לעילוי נשמת
 הרה"ח התמים ר' מיכאל יהודה ארי' לייב ע"ה
 בן הרה"ח ר' ברוך שלום ע"ה
 נפטר ששי"פ ה'תשל"א
 ולעילוי נשמת
 זוגתו מרת חי' ע"ה
 בת הרה"ג התמים ר' אהרן תומארכין ע"ה
 נפטרה י' אייר ה'תשל"ו
 ת.נ.צ.ב.ה.
 נדפס ע"י בנם
 הרה"ח ר' דובער וזוגתו מרת חי' פריידא ומשפחתם שיחיו כהן

* * *

לעילוי נשמת
 הרה"ח ר' שלמה ע"ה
 בן מרת צביא ע"ה מלמד
 נפטר י"ט אייר ה'תשנ"ג
 ת.נ.צ.ב.ה.
 נדפס ע"י
 בנו הרה"ח ר' שמואל יחיאל וזוגתו מרת רייזל ומשפחתם שיחיו
 מלמד

* * *

לעילוי נשמת
 מרת איטא דבורה ע"ה
 בת הרה"ח ר' מאיר ע"ה
 לוי
 נפטרה ביום ועשי"ק די אייר ה'תשל"ד
 ת.נ.צ.ב.ה.
 נדפס ע"י
 בתה מרת פייגא רבקה ובעלה הרה"ח נחמי' יום טוב שיחיו
 קעסלער

* * *

לזכות

כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א

לרפואה שלימה וקרובה תיכף ומייד ממ"ש
בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו הקדושים
בבריאות הנכונה ולחיים נצחיים
ויוליכנו קוממיות לארצנו השלימה והקדושה
ויבנה מקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל
תיכף ומייד ממ"ש

* * *

נדפס ע"י

הרה"ת ר' רפאל שלמה וזוגתו חי' ומשפחתם שיחיו דרימער